

08 **Samengevoegde vragen van**

- Dieter Vanbesien aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De uitspraken van de minister over de impact van de pensioenhervorming op vrouwen" (56001472P)
- Ludivine Dedonder aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De impact van de pensioenhervorming op vrouwen, die "zich wel zullen aanpassen en meer werken"" (56001477P)
- Barbara Pas aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en

Federale Culturele Instellingen) over "De uitspraken van de minister over de impact van de pensioenhervorming op vrouwen" (56001479P)

- Alexia Bertrand aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De pensioenhervorming en de uitspraken over vrouwen" (56001487P)

- Nahima Lanjri aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De pensioenhervorming" (56001488P)

- Kim De Witte aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "Het akkoord over de pensioenhervorming" (56001495P)

- Axel Ronse aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De pensioenhervorming" (56001500P)

- Anja Vanrobaeys aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De pensioenhervorming" (56001494P)

08 Questions jointes de

- Dieter Vanbesien à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "Les déclarations du ministre sur l'effet de la réforme des pensions sur les femmes" (56001472P)

- Ludivine Dedonder à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "L'impact de la réforme des pensions sur les femmes qui "s'organiseront et travailleront davantage"" (56001477P)

- Barbara Pas à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "Les déclarations du ministre sur l'effet de la réforme des pensions sur les femmes" (56001479P)

- Alexia Bertrand à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La réforme des pensions et les déclarations sur les femmes" (56001487P)

- Nahima Lanjri à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La réforme des pensions" (56001488P)

- Kim De Witte à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "L'accord sur la réforme des pensions" (56001495P)

- Axel Ronse à Jan Jambon (VPM Finances,

Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La réforme des pensions" (56001500P)

- Anja Vanrobaeys à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La réforme des pensions" (56001494P)

08.01 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Vrouwen zullen zich moeten aanpassen aan de nieuwe pensioenregels. Mijnheer de minister, in dat ene zinnetje zitten zo veel foute dingen dat ik niet weet waar ik moet beginnen. Daarom begin ik met een uitspraak van uw premier, Bart De Wever: "Mijn vrouw is 15 jaar thuisgebleven om mijn vier kinderen een warme thuisomgeving te bieden, iets wat ik niet kon. Ik zal dus nooit aanvaarden dat politici op haar werk spuwen en beweren dat ze zou hebben geprofiteerd." Dat is exact wat u nu doet, mijnheer de minister. U spuwt op het werk van de vrouw van de eerste minister. U en uw fractieleider hechten geen enkele waarde aan niet-betaalde arbeid. U ziet niet in dat niet-betaalde arbeid integraal deel uitmaakt van de reële economie.

Eigenlijk zouden alle mannen en vrouwen die niet-betaalde taken op zich nemen, eens een week moeten staken en die taken laten liggen. Ja, dat gaat voornamelijk over vrouwen. Wat zou er gebeuren? De economie ligt op haar gat. Mijnheer de minister, uw kleinkinderen geraken niet op school. Uw onderbroeken worden niet gewassen. Als u 's avonds thuiskomt, zult u zich moeten wenden tot de meeneemchinees. Een oma die soep maakt voor haar kleinkinderen, een vrijwilliger die soep maakt voor een vereniging van daklozen en een kok die soep maakt in een restaurant, die drie mensen doen exact hetzelfde, maar voor u is er maar een, welke arbeid levert. Voor u is alleen de kok productief en de enige welke een bijdrage levert. Dat is een totaal verkeerd wereldbeeld, want zonder die twee anderen stort onze maatschappij in elkaar. Ook zij moeten dus gewaardeerd worden voor de taken die ze opnemen. Het gaat er niet over dat zij daarvoor betaald moeten worden. Het gaat erover dat zij niet mogen worden gestraft. Dat is de essentie van uw uitspraak.

Mijnheer de minister, bent u het met mij eens dat al die niet-betaalde taken moeten worden gewaardeerd in plaats van afgestraft?

08.02 Ludivine Dedonder (PS): "Tirez votre plan, débrouillez-vous!" C'est ce que vous dites à celles et ceux à qui vous voulez imposer votre malus pension. À toutes celles et ceux – une femme sur deux et un homme sur quatre – qui vont perdre de

200 à 300 euros par mois. Comment s'adapte-t-on, lorsqu'on est en milieu ou en fin de carrière? Pouvez-vous m'expliquer comment on fait marche arrière?

Vous dites aux femmes de changer de mentalité, de s'adapter pour ne pas avoir une pension minable. Vous nous prenez pour qui, nous les femmes? Pour des fainéantes, c'est ça? Vous êtes méprisant et hors sol. Vous inversez les rôles en termes de responsabilités.

Pour celles qui doivent prendre un temps partiel pour élever leur enfant, c'est à vous de créer assez de places en crèche et en milieu extra-scolaire accessibles financièrement. Sinon, en attendant, où déposent-elles leur enfant? À votre cabinet, peut-être? Celles qui ne se voient pas offrir de temps plein, que doivent-elles faire? Braquer leur patron? Non! C'est à vous de responsabiliser et d'inciter les employeurs! C'est à vous d'arrêter avec les alternatives de type "flexi" qui vont à l'encontre de contrats stables et pleins. Celles qui gagnent en moyenne 20 % de moins que les hommes – moins de salaire, moins de pension – doivent-elles prendre leur manager en otage pour modifier leur fiche de paye? Non, c'est à vous de lutter efficacement contre l'écart salarial. J'imagine que les femmes doivent aussi arrêter de tomber malade, parce que dans ce cas aussi, c'est certainement leur choix.

Je vais vous apprendre quelque chose, monsieur le ministre, à savoir qu'une femme s'adapte chaque jour de sa vie. Et ce n'est pas aux femmes de s'adapter à votre réforme injuste et inhumaine. C'est votre réforme qui doit s'adapter aux réalités quotidiennes des femmes.

08.03 Barbara Pas (VB): Mijnheer de minister, of misschien moet ik zeggen mijnheer de kamelendrijver, met uw btw-gebroddel, met uw meerwaardebelastinggeknoei en nu met uw pensioengepruts zorgt u immers in uw eentje voor een hele karavaan aan stinkende kamelen.

Met enige vertraging – dat zijn we ondertussen al gewoon – mochten we vanochtend dan toch uw wetteksten met betrekking tot uw pensioenhervorming ontvangen. Die zijn asociaal en treffen vrouwen disproportioneel. Vrouwen zijn de grootste dupe van uw veelbesproken pensioenmalus, omdat ze vaker onbetaalde zorgtaken op zich nemen. Kamelen spuwen, maar u spuwt op de vrouwen. Daags na Internationale Vrouwendag deed u er nog een lompe uitspraak bovenop: vrouwen zullen zich moeten aanpassen aan de nieuwe pensioenregels. De regering-De

Wever wil dus dat men gedrag wijzigt, alsof er altijd uit luxe deeltijds gewerkt wordt.

Mijnheer de kamelendrijver, u voert de maatregel retroactief in. Kunt u mij eens uitleggen hoe zij die zorg hebben gedragen voor een gezin, op het einde van de rit hun gedrag nog kunnen wijzigen? Hoe kan een vrouw die nu aan de vooravond van haar pensioen staat, haar loopbaan nog terugspoelen? Hoe kan iemand van eind 40, begin 50 die loopbaankeuzes heeft gemaakt op basis van oude spelregels, nu nog bijsturen? Velen staan al te ver in hun loopbaan om dat nog aan te passen.

U straft achteraf. Verworven rechten tellen niet voor de regering-De Wever. Dat is contractbreuk en dat is onaanvaardbaar.

Mijnheer de minister, ik heb dus een heel eenvoudige vraag voor u, omdat er geen parfum bestaat dat de geur van zulke stinkende kamelen kan maskeren. Zult u uw huiswerk opnieuw doen? Zult u die stinkende kameel terug de woestijn in sturen?

08.04 Alexia Bertrand (Anders.): Mijnheer de minister, we hebben altijd gezegd dat we uw pensioenhervorming wilden steunen, omdat het een stap in de juiste richting is om ervoor te zorgen dat de volgende generatie ook een pensioen van de overheid krijgt, maar u maakt het ons wel heel moeilijk. Wat bent u maandag immers komen vertellen over de vrouwen? Dat ze zich moeten aanpassen, alsof alle vrouwen gewoon meer moeten werken.

Geef toe dat het weinig respectvol is en een lompe uitspraak. Ik weet niet of u het beseft, maar op die manier treft u alle vrouwen in hun zijn, mijnheer de minister. Het is een emotioneel debat. Dat weet u toch. Het is gevoelig, en terecht, want het gaat over de toekomst van de mensen. Het gaat over hun oude dag.

De voorbije dagen heb ik heel veel telefoontjes gekregen van vrouwen die werk en gezin combineren. Zij zijn ongerust, maar vooral boos. Ze snappen niet wat u hebt beslist en dat begrijp ik. Zelfs mypension ligt tot eind 2027 plat en kan geen ramingen produceren. Dat is uw verantwoordelijkheid.

Neen, het is niet de fout van de journalisten die het slecht uitleggen. Het is altijd hetzelfde met de meerderheid. Kijk naar de btw-brol. Kijk naar het meerwaardemonster. Kijk naar de centenindex. Ofwel is het taks, taks, ofwel is het complex, complex, complex.

Mijnheer de minister, u kent mij ondertussen. Ik ben constructief. Ik heb de vrouwen die mij hebben gebeld, proberen uit te leggen wat uw plannen waren. Ik wil het echter van u horen. Dat is uw taak. Leg het dus uit in mensentaal, kort en duidelijk. Is uw hervorming fair en juist voor vrouwen?

08.05 Nahima Lanjri (cd&v): Mijnheer de minister, 'aanpassen' is wel het woordje van de week. U kreeg een storm van kritiek over u heen toen u begin deze week zei dat u erop rekent dat vrouwen zich wel zullen aanpassen en langer zullen werken. Ik begrijp de verontwaardiging. Het komt weinig respectvol over naar vrouwen die vandaag al meer zorgtaken op zich nemen dan mannen en daardoor ook vaker deeltijds werken.

We hebben u al geholpen om de pensioenhervorming rechtvaardiger te maken. Alle zorgverloven tellen nu mee voor het pensioen. Tijdelijke werkloosheid en ziekte ook. Er is een korfje met pechdagen dat men kan inzetten als men een jaar dagen tekortkomt. Er wordt ook gewerkt aan een oplossing voor mensen die halftijds werken, maar door atypische shiften toch net uit de boot vallen.

Mijnheer de minister, er is nog meer goed nieuws. U kunt die pensioenkloof wel degelijk verder dichten en cd&v wil u daarbij opnieuw helpen. Er zijn drie concrete christendemocratische voorstellen die u kunt uitvoeren om vrouwen een beter pensioen te geven. Ten eerste, voer de pensioensplit in. Tel de pensioenen van beide partners op en deel die door twee. Zo heeft iedereen elk de helft.

Ten tweede, zorg ervoor dat het aanvullend pensioen een pensioen wordt voor iedereen. Vandaag zijn vrouwen oververtegenwoordigd in sectoren zoals het onderwijs en de zorg, waar dat vaak niet het geval is.

Ten derde, voer ons familiekrediet in. Als u zegt dat vrouwen zich moeten aanpassen, zal vooral de samenleving zich moeten aanpassen. We zullen ervoor moeten zorgen dat zorgtaken beter verdeeld worden tussen mannen en vrouwen. Dat kunnen we faciliteren met het familiekrediet, zodat de combinatie van werk en gezin beter mogelijk wordt.

Mijnheer de minister, ik heb dus maar één vraag. Bent u bereid om vrouwen tegemoet te komen en onze voorstellen uit te werken?

08.06 Kim De Witte (PVDA-PTB): Mijnheer de

minister, het feit dat uw hervorming vrouwen keihard raakt, is geen toeval. Dat is geen ongewenst neveneffect. Dat is een essentieel onderdeel van die hervorming. Uw eigen kabinet zegt dat zelf. Eén vrouw op drie wordt geraakt door de inperking van de gelijkgestelde periodes. Bijna vier vrouwen op tien worden geraakt door de verstrenging van het vervroegd pensioen en de malus. Verder zijn zes van de tien slachtoffers van de afschaffing van de welvaartsvastheid van het minimumpensioen vrouwen. Ook zevenenhalf op tien slachtoffers van de afschaffing van het echtscheidingspensioen zijn vrouwen. Negen op tien slachtoffers van de inperking van het overlevingspensioen zijn vrouwen.

Mijnheer Jambon, uw hervorming hakt er keihard in bij vrouwen. Dat is geen mening of interpretatie, maar een feit, collega's. U zegt dat vrouwen zich wel zullen aanpassen. Als ze in het verleden hebben gekozen om minder te werken, zullen ze nu wat meer moeten werken. Mijnheer Jambon, deeltijds werken was en is voor heel veel vrouwen geen keuze. Vrouwen kiezen er niet voor dat er een gebrek is aan kinderopvang. Ze kiezen er niet voor dat de ouderenzorg in ons land onbetaalbaar is. Vrouwen kiezen er niet voor dat ze minder loon krijgen voor hetzelfde werk. Dat is geen keuze.

Op de grote betoging daarstraks kwam ik Beate tegen, een huishoudhulp van 55 jaar. U lacht daarmee, maar de huishoudhulpen in ons land zijn noodzakelijk. Ze is 55 jaar en heeft 36 jaar gewerkt. Ze was daar met een rollator, kapotgewerkt. Er zijn veel vrouwen kapotgewerkt, net zoals industriearbeiders, bouwvakkers en zorgkundigen. Mijnheer Jambon, ook voor hen is langer werken geen keuze. Zij moeten zich dus niet aanpassen, u moet uw hervorming aanpassen aan de realiteit van de werkende klasse in ons land.

08.07 Axel Ronse (N-VA): Minister, afgelopen week hebben heel veel vrouwen, mama's en oma's, mij gevraagd of ik minister Jambon kon bedanken, omdat hij ervoor zorgt dat hun kinderen en kleinkinderen nog een pensioen zullen hebben. (*Rumoer op de banken*)

Kunt u stil zijn? Ik ben de afgelopen week immers al genoeg onderbroken.

Zij loven dat er eindelijk een minister is opgestaan die de ballen heeft om te zeggen dat de pensioenen onbetaalbaar zullen zijn en ze durft te hervormen, zodat hun kinderen ook een pensioen zullen hebben. Voltijds werkende mama's hebben mij gevraagd of ik aan de communisten, de groenen en de extreem-linksen wil zeggen dat een

voltijds werkende mama een even goede mama is als een mama die deeltijds werkt. Ook deeltijds werkende mama's hebben mij gevraagd of ik de ministers Jambon, Vandenbroucke, Clarinval, Van Peteghem en Prévot en de arizonacoalitie kon bedanken, omdat ze ervoor zorgen dat we nog altijd een van de meest lieve pensioensystemen voor vrouwen hebben. Er is geen enkel land in de wereld waar men zelfs bij deeltijds werk nog altijd met vervroegd pensioen kan gaan. Men moet maar halftijds gewerkt hebben.

U, mijnheer de minister, hebt ervoor gezorgd dat vrouwen nog altijd het perspectief hebben om, als ze dat wensen, goed voor de kinderen te zorgen en deeltijds te werken en vervroegd op pensioen te gaan. Ik heb ook mijn eigen mama aan de lijn gehad, die op haar 51ste gescheiden is, die ervoor gekozen had om deeltijds te werken, die heeft gestudeerd voor makelaar en die tot haar 68ste heeft gewerkt. Er is niemand in de wereld waarvoor ik meer respect heb. Zij heeft mij gezegd dat ze voor geen geld in de wereld de keren zou willen factureren dat ze mijn pampers heeft ververst en mij naar school heeft gestuurd, want dat ze dat met liefde heeft gedaan.

08.08 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de minister, ik heb gisteren de aftrap gegeven van mijn pensioentour in Aalst. Wat ik daar hoorde, was echt hallucinant. Sabine, die zorgverlof opnam voor haar kinderen, meende dat dit niet meetelde. Natalie, de cafébazin van Het Volkshuis, die ergens had horen waaien dat ze 700 euro pensioen minder zou krijgen, werkte gewoon. En Christel, die heel haar carrière kleuterjuf was en die bang is dat ze minder pensioen zal krijgen omdat ze nu zorgjuf is. Allemaal vrouwen, allemaal bang voor niets.

Wat niet helpt, mijnheer de minister, zijn uw uitspraken maandag over vrouwen. Alsof deeltijds werk totaal niet zou meetellen voor de pensioenberekening. Wij van Vooruit hebben er mee voor gezorgd dat er meer deeltijds werk zal meetellen. Ik denk maar aan moederschapsverlof, ouderschapsverlof, geboorteverlof, mantelzorgverlof. Dat telt allemaal mee voor de pensioenberekening.

Het minimumpensioen is door ons op 1.700 euro netto gebracht. We hebben het beschermd en versterkt. En ja, ook deeltijds werkende vrouwen met een uitkering kunnen dankzij ons rekenen op een fatsoenlijk pensioen. Laat het voor eens en altijd duidelijk zijn, die vrouwen moeten zich niet aanpassen. Die vrouwen doen hier de boel draaien, voor hun kinderen, voor hun ouders, voor

mensen met een handicap.

Mijnheer de minister, de beste remedie tegen fakenieuws, de beste remedie tegen onzekerheid, is duidelijke informatie. Ik begrijp dan ook niet dat precies nu mypension.be twee jaar zal worden platgelegd. Zeker voor mensen die vlak voor hun pensioen staan, is dat onbegrijpelijk. Mijn vraag is dan ook hoe u ervoor zult zorgen dat mensen die vlak voor hun pensioen staan voor deze belangrijke hervorming kunnen rekenen op duidelijke informatie.

De voorzitter: Bij zoveel vragen krijgt de minister vijf minuten om te reageren.

08.09 Minister Jan Jambon: Collega's, dank u wel voor jullie vragen. Ik ben echt blij – bijna iedere week, maar ik ben nu echt blij – dat die vragen aan mij er gekomen zijn. Ik wil vanop dit spreekgestoelte iets heel duidelijk rechtzetten.

In de voorbije dagen kreeg ik veel kritiek voor een uitspraak over vrouwen, een uitspraak die ik niet heb gedaan. Ik heb nooit gezegd dat vrouwen meer moeten gaan werken. Ik heb nooit gezegd dat vrouwen hun gedrag moeten aanpassen. Nooit. Dat is wat de Vlaamse openbare omroep er 's avonds van heeft gemaakt, waarna die karikatuur...

(Rumoer)
(Brouhaha)

Waarna die karikatuur gretig werd overgenomen en verdraaid door de linkse oppositie.

Collega's, ik heb zeer veel begrip voor de zeer specifieke situatie waarin veel vrouwen zich bevinden. Zowel mijn moeder als mijn ex-vrouw als mijn vrouw zijn deeltijds of voltijds thuisgebleven om voor de kinderen te zorgen. Dat zijn vrouwen voor wie ik immense waardering en respect heb.

Tout comme elles, de nombreuses femmes assument encore aujourd'hui une grande part des tâches de soins. Elles combinent leur emploi avec la prise en charge des enfants, des parents ou d'autres membres de la famille. Pour cela, je leur exprime mon profond respect.

Ce qui me dérange tout autant, c'est l'affirmation erronée selon laquelle notre réforme toucherait massivement et intentionnellement les femmes. Or, si vous prenez la peine d'examiner les faits, vous constaterez que ce n'est pas le cas. Il est vraiment regrettable d'effrayer les citoyens sur la base de semi-vérités et de citations sorties de leur

contexte.

Mij wegzetten als een vrouwenhater als gevolg van ongehoord foute framing overschrijdt voor mij de grens van het aanvaardbare.

(Applaus)

Met de hand op het hart stel ik dat deze pensioenhervorming vrouwen absoluut niet viseert. Integendeel, net omdat we de realiteit kennen, houden we maximaal rekening met halftijdse loopbanen, de volledige gelijkstelling van zorgperiodes en loopbaanonderbrekingen uit het verleden. Pas wanneer iemand structureel nog minder dan halftijds werkt, nadat alle zorgverloven zijn benut, kan dat mogelijk gevolgen hebben. Dan geldt het algemene principe: wie meer bijdraagt, bouwt meer pensioen op.

De persoon die mij de magische oplossing kan geven om de pensioenen betaalbaar te houden door mensen meer te geven en minder te laten werken, mag nu rechtstaan.

Het debat focust vaak op de malus. Ook daar wil ik graag even de cijfers erbij nemen. De helft van de mensen werkt tot aan de wettelijke pensioenleeftijd. Voor hen speelt de malus helemaal niet. Laten we vervolgens kijken naar de andere helft, die ervoor kiest vervroegd met pensioen te gaan. We hebben een steekproef genomen van 50.000 mensen uit 2023. Van die groep wordt 77 % niet getroffen door de malus. De overige 23 % kan door een beetje langer te werken eveneens een malus vermijden. Dat is het eventuele gedragseffect.

Ik wil nog iets rechtzetten: we gaan ervan uit dat mensen, zowel vrouwen als mannen, hun gedrag zullen aanpassen wanneer ze merken dat ze door enkele maanden langer te werken een hoger pensioenbedrag kunnen krijgen. Nog iets belangrijks: door de gelijkstelling van de ziekteperiodes worden 11 % extra vrouwen gevrijwaard van de malus. Dat is dubbel zoveel als bij de mannen.

Laat me tot slot nog dit zeggen: in veel landen wordt het pensioen automatisch verminderd wanneer iemand vóór de wettelijke pensioenleeftijd stopt. Wij kiezen voor een milder systeem. Door de werkvoorwaarden kan men nog altijd met vervroegd pensioen gaan zonder malus. Dat is geen strafmechanisme. Het is een noodzakelijk evenwicht tussen solidariteit en verantwoordelijkheid. Willen we een pensioensysteem dat ook voor de volgende

generatie nog betaalbaar is of blijven we de mensen wijsmaken dat ze meer pensioen kunnen krijgen terwijl ze minder werken? Ik kies voor eerlijkheid. De mensen hebben daar recht op.

08.10 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Ronse, u zegt dat een voltijds werkende vrouw evenveel waard is als een halftijds werkende vrouw. Wel, mijnheer Ronse, het omgekeerde is ook waar. Volgens u is dat echter niet zo, want het zit in het DNA van uw partij en ondertussen in het DNA van de hele meerderheid. U kijkt neer op niet-betaalde taken. U zult die met terugwerkende kracht afstraffen en raakt dus aan verworven rechten.

Daarbovenop vindt u dat iedereen die niet-betaalde taken uitvoert – en dat zijn vooral veel vrouwen –, zich moet aanpassen. Zij moeten zich plooiën naar uw wereldbeeld. Mijnheer de minister, u hebt dat niet gezegd; het is waarschijnlijk dus een door artificiële intelligentie geconstrueerde deepfake van de openbare omroep, die we dan gezien en gehoord hebben.

Mijnheer de minister, ik zal uw koude wereldbeeld, dat puur gericht is op cash en betaalde arbeid, nooit delen. Ik zal het blijven bestrijden. Die belofte maak ik u alvast.

08.11 Ludivine Dedonder (PS): Ce gouvernement n'aime pas les femmes. Nous le savions déjà. J'ai d'ailleurs eu l'occasion de le dire. Toutes vos mesures le démontrent. Ce malus pension touchera une femme sur deux. Ce n'est pas moi qui le dis, mais le Comité d'Etude sur le Vieillessement (CEV) ainsi que de nombreuses autres instances.

Aujourd'hui, vous nous demandez de nous adapter face au travail, à la maladie, ou à la pension. Et demain, qu'allez-vous nous demander? D'adapter la longueur de nos jupes? D'adapter nos comportements en public? D'adapter nos revendications pour disposer de notre corps? Est-ce cela?

Monsieur le ministre, vous ne connaissez pas bien la détermination des femmes. Je vais vous dire comment nous allons nous adapter: nous allons nous mettre en travers de votre route, comme aujourd'hui dans les rues de Bruxelles. Et demain, avec le Parti Socialiste, en déposant des contre-propositions, nous vous ferons reculer. Et si vous respectez réellement les femmes, modifiez vous-même votre réforme des pensions au Parlement!

08.12 Barbara Pas (VB): Iedere expert zegt dat

met een werkzaamheidsgraad van 80 % de pensioenen perfect betaalbaar zijn. Vlaanderen haalt dat percentage nagenoeg. U vraagt die Vlamingen, niet de gelukszoekers die van over de hele wereld naar hier komen – daarvoor heeft de regering-De Wever belastinggeld genoeg –, om nog maar eens een extra inspanning te leveren om andermans putten te vullen. Uw plannen zijn anti-Vlaams en antivrouw.

Hervormen, ja, maar niet met terugwerkende kracht. Afspraken die aan het begin van de rit met de burgers worden gemaakt, moeten worden gerespecteerd. Ze mogen niet retroactief worden bestraft, mijnheer de minister. De vrouwen zijn daar de grootste dupe van.

U levert nog maar eens knoeiwerk af. Zelfs tien *personal brand managers* zullen dat niet meer kunnen rechtekken. Mijnheer de minister, maak uw huiswerk opnieuw, zonder op de kap te zitten van de hardwerkende Vlaming en van de vrouwen in het bijzonder.

08.13 Alexia Bertrand (Anders.): Mijnheer de minister, ik had de collega's verwittigd voor het antwoord dat het de fout is van de pers. Ik had graag gehad dat die een persoonlijk feit mocht invoeren. U hebt letterlijk gezegd: vrouwen zullen een aanpassing doen.

Mag ik u een aantal goedbedoelde tips geven? Misschien moet u, ten eerste, meer KISS-en. U kent de KISS-methode: *keep it short and simple*. Uw hervorming is veel te complex.

Ten tweede, zorg ervoor dat mypension snel weer ramingen geeft. Mensen willen weten wat de hervorming voor hen betekent. Ze willen geen theoretische uitleg.

Ten derde, maak in de tussentijd een aantal simulaties. Wat betekent uw hervorming concreet voor vrouwen in verschillende situaties op het terrein?

Tot slot, misschien moet u een *personal brand manager* aannemen, maar dan niet op kosten van het Parlement.

08.14 Nahima Lanjri (cd&v): Collega's, met welles-nietesspelletjes en met heen-en-weerverwijten wordt geen enkele vrouw geholpen, niet zij die vandaag mee heeft betoogd en ook niet zij die thuis zit om voor de kinderen te zorgen.

Waar het wel om draait, is zorgen voor concrete maatregelen om de pensioenen van vrouwen te

verbeteren.

Onze voorstellen zijn duidelijk, namelijk een aanvullend pensioen voor iedereen, ook voor die vrouwen, een familiekrediet zodat werk en gezin beter combineerbaar zijn en ten derde de pensioensplit.

Wij willen zelfs verder gaan dan wat in het regeerakkoord is afgesproken. De pensioensplit moet er komen voor iedereen en moet automatisch zijn zodat het pensioen eerlijk wordt verdeeld tussen beide partners. Als partners immers samen de keuze hebben gemaakt dat de ene wat minder werkt om voor de kinderen te zorgen, moeten zij ook samen de gevolgen dragen.

Daarom vragen wij u om die drie maatregelen uit te voeren. Onze concrete voorstellen liggen op tafel. Wij hebben ze ingediend als concrete wetsvoorstellen.

08.15 Kim De Witte (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, een vrouw op drie die vandaag met pensioen gaan, heeft een pensioen onder de armoedegrens. Hoe komt dat? Dat komt omdat meer vrouwen deeltijds werken. Deeltijds werk wordt al afgestraft.

Mijnheer Ronse, deeltijds werk is gelijk aan een deeltijds loon en dus aan een lager pensioen. Het klopt helemaal niet dat al die mensen evenveel pensioen krijgen. Daarom heeft een vrouw op drie die vandaag met pensioen gaan, al een pensioen onder de armoedegrens.

Mijnheer de minister, de cijfers van uw eigen kabinet geven aan dat dat aantal nog zal toenemen. U stelt dat 23 % de malus krijgt. Hoeveel mensen binnen die groep zijn vrouwen? Dat zijn er vier keer zoveel.

Collega's, er zijn tal van vrouwen die de malus zullen krijgen en die nog minder pensioen zullen krijgen. Niet al die vrouwen kunnen langer werken. Zij hebben niet allemaal 30 jaar in het Parlement gezeten. (...)

08.16 Axel Ronse (N-VA): Het is een boeiend debat. Ik had het nooit gedacht, maar Groen en het Vlaams Belang zijn vandaag exact dezelfde partijen. Zij vinden dat een deeltijds werkende mama beter is dan een voltijds werkende mama. Dat vind ik schandalig, collega's. Schandalig! U toont allebei even weinig...

(Protest op de Vlaams Belangbanken.)

Mijnheer de voorzitter, zet u de tijd stil?

wel.

De **voorzitter**: Collega's, collega's...

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

(Geroep vanuit de Vlaams Belangfractie.)

08.17 Axel Ronse (N-VA): Dat mag u tegen uzelf zeggen inderdaad.

Kunnen we een beetje beschaafd zijn en naar elkaar luisteren?

De **voorzitter**: Mag ik vragen om niet te roepen en te brullen vanuit de zaal? Er is één man die het woord heeft en er is geen discussie.

08.18 Axel Ronse (N-VA): Ik kan goed begrijpen dat u niet graag met Groen vergeleken wordt. Dat kan ik nog begrijpen, collega's.

Weet u wat u nog doet lijken op Groen? U zit allebei totaal niet in met de pensioenen van de nieuwe generatie. Deze minister, deze regering heeft hier de grootste pensioenhervorming ooit op tafel gelegd. Ze houdt rekening met vrouwen die effectief de keuze maken om deeltijds te werken. Halftijds werk kan perfect leiden tot vervroegd pensioen, zelfs zonder malus. U zou zich moeten schamen en moeten applaudisseren voor die pensioenhervorming!

(Protest van de Vlaams Belangfractie.)

De **voorzitter**: Collega's, het gebeurt wel eens dat op de tribune dingen worden gezegd die andere fracties onwelgevallig zijn. Dat is de essentie van een politiek debat en dus geen reden om de spreker het onmogelijk te maken zijn discours verder te zetten.

Ik hoop dat u allen mevrouw Vanrobaeys de volle minuut het woord gunt.

08.19 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de minister, ik heb gisteren heel wat ongeruste mensen ontmoet. Zij rekenen nu op duidelijke informatie op mypension, niet binnen twee jaar.

Collega's, die pensioenhervorming is nodig. Ze is complex en moeilijk. Wat ik echter niet pik, is dat mensen onnodig bang worden gemaakt. Wat ik ook niet pik, is dat er hier partijen zijn die zondag, op Internationale Vrouwendag, dat allemaal niet meer nodig vinden, maar hier vandaag wel hypocriet staan te doen.

Vooruit maakt het verschil voor de pensioenen, ook voor vrouwen. Wij zullen dat blijven doen. Dank u